

Geelbuikschildpad (*Trachemys scripta scripta*)

Foto: Fabrice Ottburg

Bron: [risicobeoordeling voor Nederland](#)

De [geelbuikschildpad](#) lijkt veel op de geelwangschildpad, met dit verschil: achter het oog bevindt zich een brede gele dwarsband die meerdere lengtestrepen met elkaar verbindt. De geelbuikschildpad heeft bovendien een boller, meer gewelfd rugschild. Volwassen vrouwtjes bereiken een maximale schildlengte van 30 cm. Mannetjes blijven duidelijk kleiner.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: de geelbuikschildpad heeft samen met de geelwangschildpad de positie in de handel overgenomen van de roodwangschildpad, na het importverbod in de EU van deze schildpad in 1997. Ze worden in ruime mate verhandeld en bijna overal waar ze zijn verkocht worden losgelaten exemplaren aangetroffen in de natuur. De geelbuikschildpad kan zich vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De geelbuikschildpad kan kruisen met o.a. de roodwangschildpad die wereldwijd als de meest invasieve schildpad wordt beschouwd. Omdat de dieren werden geïmporteerd uit het oorsprongsgebied is er het risico van insleep van ziekten en parasieten (zoals nematoden) die een risico kunnen vormen voor inheemse soorten.

In het zuiden van Europa kan de geelbuikschildpad concurreren om voedsel, zonplekken en nestplekken met de daar voorkomende bedreigde inheemse Europese moerasschildpad (*Emys orbicularis*).

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

De geelbuikschildpad kan dijken beschadigen doordat ze holen graven voor hun winterslaap. Het beschadigen van dijken is gevaarlijk en levert economische schade op. Schildpadden kunnen ziekten bij zich dragen die schadelijk zijn voor mensen en dieren, zoals de bacterie Salmonella. Volwassen geelbuikschildpadden kunnen flink bijten.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van *Trachemys scripta* op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2019: de geelbuikschildpad wordt wijdverspreid in Nederland waargenomen, vooral in en rond stedelijk gebied. Het zijn allemaal dieren die zijn ontsnapt of losgelaten. In Nederland zijn nog geen gevestigde populaties aanwezig, want de schildpad kan zich nu niet voortplanten in ons land omdat de zomer niet lang warm genoeg is. De kans is echter aanwezig dat dit, door de klimaatverandering, over enkele tientallen jaren wel mogelijk is.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De kans op negatieve effecten in Nederland is nu klein, maar neemt in de toekomst toe als de schildpadden zich hier zouden gaan voortplanten. Het grootste risico lopen dan gebieden met een hoge ecologische waarde waarin bedreigde soorten leven als de boomkikker, de kamsalamander en de knoflookpad.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Geelbuikschildpad staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die die deze soort al in bezit hadden voordat de EU-lijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Geelbuikschildpad kan drager zijn van parasieten en/of andere ziekteverwekkers die voor de mens schadelijk zijn. Vermijd daarom (in)direct contact met deze dieren en het water waarin deze dieren vermoedelijk verblijven. Neem [voorzorgsmaatregelen](#) om besmetting te voorkomen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

Meer info over de geelbuikschildpad

Oorsprongsgebied

De geelbuikschildpad komt oorspronkelijk voor in het zuidoostelijk deel van Noord-Amerika.

Habitat

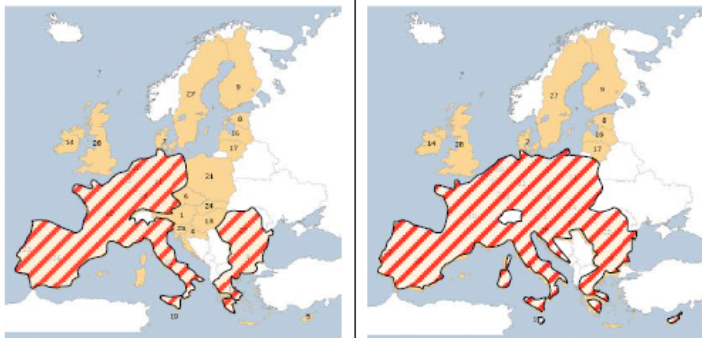
De geelbuikschildpad kan leven in een groot aantal habitats met zoet water, zoals kanalen, stadsvijvers en langzaam stromende rivieren. De schildpad geeft de voorkeur aan zachte bodems en een weelderige waterplantenvegetatie. Hij heeft plekken nodig om te zonnen. Voor de overwintering is helder water met voldoende zuurstof noodzakelijk. In Nederland komen de schildpadden vooral voor in en nabij het stedelijk gebied, meer omdat de schildpad daar wordt uitgezet dan dat het voorkeurshabitat is.

Introductieroute Europa

De geelbuikschildpad werd tot 2016 geïmporteerd en werd als huisdier gehouden en is vervolgens ontsnapt of uitgezet.

Aanwezigheid in de EU

huidige aanwezigheid (2015) mogelijke vestiging

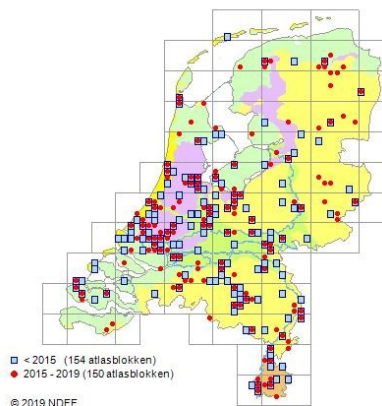
Introductieroute Nederland

De geelbuikschildpad werd verhandeld en gehouden als huisdier. De schildpad is in de Nederlandse natuur terechtgekomen doordat hij is ontsnapt of wordt losgelaten.

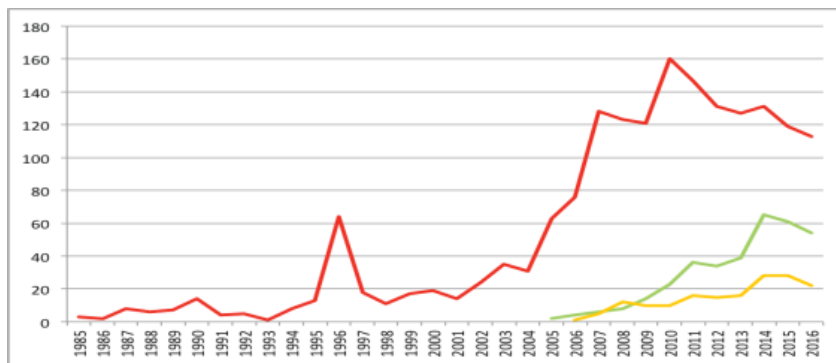
Aanwezigheid in Nederland

In 2019: de geelbuikschildpad wordt wijdverspreid in Nederland waargenomen, vooral in en rond stedelijk gebied. Het zijn allemaal dieren die zijn ontsnapt of losgelaten. In Nederland zijn nog geen gevestigde populaties aanwezig, want de schildpad kan zich nu niet voortplanten in ons land omdat de zomer niet lang warm genoeg is. De kans is echter aanwezig dat dit, door de klimaatverandering, over enkele tientallen jaren wel mogelijk is.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 2005.

Verspreiding van geelbuikschildpad in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het aantal kilometerhokken met waarnemingen per jaar voor de roodwangschildpad (rood), geelbuikschildpad, (groen) en geelwangschildpad (geel) van 1985 tot en met 2016. Bron: RAVON/NDFF.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding.

De kans op introductie van de geelbuikschildpad in Nederland is verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016. Geelbuikschildpad heeft zich niet gevestigd in Nederland. De schildpad kan de Nederlandse winters goed overleven, maar de zomers in Nederland zijn niet lang warm genoeg om zich te kunnen voortplanten. De kans is echter aanwezig dat vanaf ca. 2050 de zomers wel warm genoeg zijn voor de voortplanting.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Bugter, R., F. Ottburg, I. Roessink, H. Jansman, E. van der Grift & A. Griffioen, 2011.](#)

[Invasion of the turtles? Exotic turtles in the Netherlands: a risk assessment.](#)

[Wageningen, Alterra, Alterra rapport 2186.](#)

[Delft, J. van & R. Struijk, 2018. Roodwang, geelwang, geelbuik; hoe staat het met de lettersierschildpad? Kijk op exoten nr. 23.](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlands soortenregister](#)

EU-factsheet

Laatste update: 13-03-2019